

GLASILO BILJNE ZAŠTITE

GODINA XIX

LIPANJ - SRPANJ

BROJ 4

Irena BRAJEVIĆ

*Udruga proizvođača i zastupnika sredstava za zaštitu bilja Republike Hrvatske
irena.brajevic@crocpa.hr*

OSVRT NA NAJVAŽNIJE ZAKONODAVNE AKTIVNOSTI U EUROPSKOJ UNIJI U 2018. GODINI

U 2018. godini dogodile su se značajne novosti u području zakonodavstva o sredstvima za zaštitu bilja u Europskoj uniji. Možemo reći da se gotovo na svakomodevnoj razini donose nove odluke, uredbe i smjernice čiji je sadržaj zahtjevno pratiti čak i onima čije su poslovne aktivnosti u direktnoj vezi s njima. U konačnici, sve te odluke i aktivnosti iz zakonodavstva u Europskoj uniji imaju direktan utjecaj na poljoprivrednu proizvodnju i cijelu struku fitomedicine u Republici Hrvatskoj. Na početku 2018. na prijedlog članova Europskog parlamenta formiran je tzv. **PEST odbor** (*Special Committee on the EU authorisation procedure for pesticides*), sastavljen od 30 članova Europskog parlamenta iz različitih političkih grupa, čija je osnovna zadaća uključanje u registracijski postupak radi postizanja njegove transparentnosti. Povod za osnivanje Odbora bio je glifosat, odnosno sve aktivnosti koje su se događale u EU-u prilikom donošenja odluke hoće li se toj aktivnoj tvari odobriti produljenje dozvole i na koliko godina. Od prvog prijedloga Europske komisije o produljenju odobrenja na 10 godina prošlo je čak dvije godine, da bi se na kraju glifosatu dozvola produljila na pet godina, zbog uključivanja u proces odlučivanja ne samo europskih institucija nego i građana (pokrenuta je inicijativa građana o zabrani glifosata). Realno je očekivati da se „scenarij glifosata“ lako može ponoviti kada će se donositi odluke o drugim aktivnim tvarima, a to ne bi bilo učinkovito ni za jednoga od uključenih dionika, ni općenito za sam postupak registracije sredstava za zaštitu bilja (SZB).

Industrija za zaštitu bilja pozdravlja inicijativu osnivanja PEST odbora čije će aktivnosti, vjeruje se, potvrditi koliko je rigorozan i zahtjevan postupak registracije SZB-a. Štoviše, one mogu vratiti vjeru široj javnosti u opsežnu ispitivanost SZB-a i u zdravstvenu ispravnost hrane koju građani konzumiraju, što potvrđuju rezultati brojnih kontrola koje se provode u EU-u. Znanost, spoznaje i prakse podložne su stalnim promjenama i ostaje na svima zadaća kontinuirana napretka u području kojim se bave. Predstavnici krovne Udruge ECPA-e dobili su svoju riječ na parlamentarnoj sjednici PEST odbora kada su imali priliku odgovoriti na brojna pitanja iz registracijskog postupka, zatim o

istraživanjima i inovacijama u zaštiti bilja, transparentnosti istraživanja, kao i na brojna druga pitanja. Vrijedno je spomenuti da je industrija za zaštitu bilja potpisala dobrovoljnu inicijativu o transparentnosti, čime stavlja javnosti na raspolaganje informacije o sigurnosti njihovih proizvoda. Više o tomu može se pročitati preko linka: <http://www.ecpa.eu/industry-data-transparency>.

Europska je komisija, također na početku 2018. godine, pokrenula temeljit postupak – **REFIT**, čiji je osnovni cilj utvrditi koliko je učinkovito zakonodavstvo o sredstvima za zaštitu bilja i ostacima pesticida (Uredba EZ 1107/2009 i Uredba EZ 396/2005). I Hrvatska je dala svoj doprinos u javnoj raspravi tako da su se uključili dionici iz svih sektora (članice udruge Crocpa i udruga Crocpa, Agronomski fakultet, poljoprivredni proizvođači, gospodarstvenici i brojni drugi). Očekuje se da će Komisija objaviti potpuni izvještaj o REFIT postupku u lipnju 2019. godine. Dosadašnja Izvješća, napravljena kao podrška REFIT-u (Ecorys studija Europske komisije) potvrđuju da se uredbama zadovoljavaju visoki standardi zaštite zdravlja ljudi i okoliša te da su kriteriji odobravanja aktivnih tvari u SZB-u u Europskoj uniji jedni od najrigoroznijih u svijetu. Među manjkavostima važećeg zakonodavstva navode se: nepoštovanje rokova u zonalnom postupku registracije odnosno kašnjenja, stalne izmjene procedura i smjernica dovode do nesigurnosti, što ne pogoduje razvoju *biznisa* i inovacija u EU-u; alternativne metode u zaštiti bilja nedovoljno se koriste i za sada nisu dovoljno učinkovite u usporedbi s uporabom kemijskih aktivnih tvari. Izvješće potvrđuje i visoku razinu usklađenosti namirnica s vrijednostima MDK-a. Izvještaj PEST odbora, objavljen na početku 2019., nije pravno obvezujući, ali će pojedine preporuke Europska komisija vjerojatno uvrstiti prilikom izrade Izvješća o REFIT postupku.

Europski parlament također je objavio Izvješće o provedbi Direktive o održivoj uporabi pesticida u veljači 2019. godine s određenim preporukama i smjernicama za postizanje njezinih ciljeva. Šteta je što Parlament u svom izvješću nije predložio mjere državama članicama EU-a za aktivniju borbu protiv ilegalnih pesticida i krivotvorina, što je rastući problem na svjetskoj razini. Udruga Crocpa ipak vjeruje da će Republika Hrvatska, koja predsjedava Vijećem EU-a u prvoj polovici 2020. godine, izdvojiti ovaj problem kao jedan od nacionalnih prioriteta. Na redovitu sastanku radne grupe država članica EU-a i Komisije u vezi s Direktivom o održivoj uporabi pesticida održanom u studenom 2018. prikazan je video udruge Crocpa o EKOMODELU, jednom od svijetlih primjera uspješna projekta sakupljanja ambalažnog otpada SZB-a.

Europska komisija trebala bi potkraj 2019. objaviti i Izvještaj o učinkovitosti zakonodavstva o održivoj uporabi pesticida. Potrebno je da sve države članice EU-a dostave Komisiji reviziju Nacionalnog akcijskog plana za postizanje održive uporabe pesticida, s čim većina članica EU-a već kasni.

Iz opisanoga je razvidno da predstavnici Parlamenta preuzimaju sve aktivniju ulogu u području SZB-a, te pitanje odobravanja SZB-a postaje sve više političko

.....

pitanje, pa i emocionalno. Poznato je da se aktivna tvar znanstveno ispituje najmanje 10 godina prije odobrenja za stavljanje na tržište i primjenu. Trajanje i troškovi istraživanja gotovo su se udvostručili u posljednjih 10 godina, poglavito zbog sve strožih kriterija, osobito glede toksikoloških i ekotoksikoloških svojstava aktivnih tvari. S druge strane, javno mnijenje to ne uzima u obzir, vjerojatno zbog netočne ili nepotpune informiranosti, te ima u visokoj mjeri negativnu predožbu o pesticidima, što potvrđuju i spomenuti izvještaji.

Medijski su izrazito popraćene aktivnosti našeg zastupnika u Parlamentu, g. Davora Škrleca, predstavnika „Zelenih“. Može li netko tko nema nikakve veze s pesticidima o tome i javno govoriti, čitatelji će si sami odgovoriti. No, postavlja se pitanje treba li struka podržati činjenicu da medijski prostor o temi SZB-a trenutačno u najvećoj mjeri zauzimaju političari, ili treba zauzeti aktivniji stav prema medijima, prije svega radi toga da se javnosti plasiraju znanstvene i stručne, dakle jedine relevantne informacije o sredstvima za zaštitu bilja.